

Katedra: religionistiky

Akademický rok: 2017/2018

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno autora: Bc. Michal Capko

Název tématu: Mýtus o Přemyslovi Oráčovi

Diplomová práce Michala Capka *Mýtus o Přemyslovi Oráčovi* je už na první pohled originální nejen obsahově (což může být pozitivní), ale i z hlediska své struktury a formy. Od příslušné normy pro formální úpravu závěrečných prací se odchyluje mj. číslováním stránek, do kterého by se měl správně počítat již titulní list, zatímco v předkládaném textu je stranou jedna teprve Předmluva (zatímco Obsah je zcela originálně na straně nula).

Postup psaní byl bohužel jen částečně konzultován s vedoucím práce, který tak nemohl ovlivnit její strukturu. Ta je bezesporu zvláštní, protože po první kapitole s velmi obecným názvem „Předpoklady a kontinuita“, tvořící takřka celou práci, už následuje jen jednostránková druhá kapitola „Křesťanství oráčové“. (V Obsahu je tato skutečnost částečně zamaskována tím, že autor čísluje jako kapitoly i Předmluvu, Závěr a Bibliografii, což je ovšem formálně nesprávné.) Opomíjena je i nutnost začínat další část práce vždy na nové straně.

Po obsahové stránce je práce nesporně zajímavá, byť sebejistota a razance, s nimiž pisatel polemizuje s dřívějšími autory píšícími na dané téma (na rozdíl od něj renomovanými historiky), se mi zdají být poněkud přehnané. Už poznámky 9 a 10 na s. 2–3 budí takřka dojem, že František Graus, Zdeněk Fiala, Marie Bláhová, Dušan Třeštík a další jsou součástí jakéhosi grandiózního spiknutí, dlouhodobě bránícího správné interpretaci Kosmovy kroniky. Méně by v tomto ohledu bylo více. Capkova práce mohla být ještě zajímavější, kdyby se autor zaměřil např. na pečlivější rozpracování teorie jednotlivých paradigmat, v jejichž rámci bylo „přemyslooráčovské“ téma v minulosti pojednáváno. Toto téma je ovšem na s. 3 nastíněno jen velmi zjednodušeně.

Poukazování na to, že Kosmova kronika odráží křesťanské (a ne např. obrozenecké či pozitivistické) vidění světa, je samozřejmě správné, ovšem současně i banální. Věnovat nemalou část textu dokazování toho, že její obsah „je ovlivněn křesťanským viděním světa“ (s. 18nn.), se zdá být až zbytečné. Zajímavější než tyto triviality mohlo být např. srovnávání Kosmy a jeho přístupu k historickým faktům s jinými křesťanskými kronikáři jeho doby.

Komparace autorů a přístupů se sice v práci objevuje, je však poznamenána přílišnou generalizací

(viz např. výrok na s. 23, podle kterého by se s Augustinovým *De doctrina christiana* měl seznámit každý, kdo pracuje s „křesťany psaným textem“). Střídavé odkazování k různorodým křesťanským autorům od Augustina, který žil sedm století před Kosmou, až k autorům žijícím oproti Kosmovi v dobách pozdějších (např. Albertovi Velikému, dominikánskému učenci 13. století, kterého bohužel Michal Capko na s. 48 označuje za benediktina), budí dojem ahistorického spojování křesťanských textů napříč dějinami

Výše uvedenými náměty ke kritické diskusi nad předloženým textem však v žádném případě nechci říci, že by autor při jeho psaní neodvedl velký kus práce. Prostudoval řadu antických, patristických, středověkých a samozřejmě i biblických pramenů a Kosmovy texty s nimi poctivě konfrontoval. Jeho práce může svým čtenářům opravdu pozoruhodně pomoci k porozumění mýtu o Přemyslovi Oráčovi i celé Kosmově kronice a k překonání výkladových stereotypů spojených s paradigmaty, která křesťanskému středověku nerozuměla.

Z tohoto důvodu bych rád dal v úvahu i možné publikování vybrané části textu, což by si ovšem vyžádalo pečlivý výběr a dopracování. Ve své stávající podobě se práce bohužel příliš velkou pečlivostí nevyznačuje. V tomto ohledu stačí odkázat např. na s. 48, kde jsou citáty včetně biblických z nejasných důvodů uváděny v latině a opatřeny jen neúplnými či dokonce zcela záhadnými odkazy (viz „II. Lukášova“).

Bezproblémová není ani závěrečná bibliografie, kde se např. na s. 55 objevuje nedostatečně charakterizovaná položka „sborník. Medievalistická konference, 1963“. Ve vztahu k poznámkovému aparátu je nutné konstatovat, že jeho velkou část tvoří poznámky výkladové, zatímco u poznámek odkazovacích může být problematický jak jejich nevelký počet, tak i jejich ne zcela standardní forma. Některé poznámky zůstaly zjevně neúplné (viz aparát na s. 4).

Vzhledem ke skutečnosti, že jen málokterá diplomová práce je tak zajímavá a invenční jako text Michala Capka, pokládám za možnou jistou míru shovívavosti ve vztahu k jejím problematickým stránkám. Práci předběžně navrhuji hodnotit stupněm velmi dobře (C).

V Brně dne 11. ledna 2018

Doc. Mgr. Vít Machálek, Dr. Th.D.